

5. Інновації у фінансовій сфері: монографія [В.М. Опарін, Т.В. Паєнко, В.М. Федосов та інш.]; за заг. ред. В.М. Опаріна. – К.: КНЕУ, 2013. – 444 с.

6. Умаров Р.Е. Аналіз зарубіжного досвіду інвестування інноваційного розвитку малого і середнього бізнесу // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць вип. 12. Науковий ред. І.Г. Манцуров. – К., 2011. – С. 106–120.

7. Локшин В.С., Ластенко А.В. Предпосылки появления механизмов венчурного финансирования в Украине // Вісник економічної науки. – 2007, №1. – С. 72–80.

8. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: Монографія. – К.: КНЕУ, 2000. – 171 с.

В.І. ФРИДЕЛЬ,

к.е.н., викладач кафедри банківської справи, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Інноваційні способи використання лізингового механізму в економіці із залученням банківського капіталу

У статті обґрунтовано можливі способи взаємодії банків та лізингових компаній у межах співпраці з бюро кредитних історій, лізингу персоналу та лізингу нерухомості. Автором обґрунтовано способи взаємодії лізингового та банківського секторів на основі укладання фінансових контрактів енергозбереження.

Ключові слова: лізинг, лізинг персоналу, лізинг нерухомості, банк, енергозбереження.

В.И. ФРИДЕЛЬ,

к.э.н., преподаватель кафедры банковского дела, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Інноваційні способи використання лізингового механізму в економіці з привлеченням банківського капіталу

В статье рассмотрены возможные способы взаимодействия банков и лизинговых компаний в рамках сотрудничества с бюро кредитных историй, лизинга персонала и лизинга недвижимости. Автором обоснованы способы взаимодействия лизингового и банковского секторов на основе заключения финансовых контрактов энергосбережения.

Ключевые слова: лизинг, лизинг персонала, лизинг недвижимости, банк, энергосбережение.

V.I. FRYDEL,

Ph.D of economy, Lecturer at the Department of banking, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Innovative ways of using leasing in economics involving bank capital

In the article the possible ways of interaction between banks and leasing companies through cooperation with the credit bureau, staff leasing and real estate leasing. The author proved methods of interaction leasing and banking sectors on the basis of the conclusion of financial contracts for energy saving.

Keywords: leasing, staff leasing, real estate leasing, bank, energy saving.

Постановка проблеми. Лізинг є надзвичайно гнучким інструментом фінансування, що здатен швидко та легко оптимізуватись до різноманітних умов використання. Більшість економістів справедливо вважають лізингові операції дієвим і реальним капіталозберігаючим способом фінансування виробництва. За вітчизняних економічних умов лізинг можна назвати найперспективнішим фінансовим інструментом, який здатний активізувати інвестиційний процес в Україні. Навіть в умовах кризових явищ економіки лізингові послуги залишаються затребуваними вітчизняними підприємствами.

Як правило, науковці розглядають традиційні сторони лізингового механізму. Лізинг автомобільного та залізничного транспорту, машин та устаткування для сільського господарства, лізинг обладнання. Класично використовують два види лізингу: фінансовий та оперативний. Деякі вчені та практики описують схеми сублізингу, зворотного лізингу, міжнародного лізингу тощо.

Водночас багатогранність лізингових відносин може включати абсолютно нетрадиційні підходи його використання. Вітчизняні фінансові компанії та банки недооцінюють потенціал лізингового бізнесу, чим блокують собі доступ до нового, більш прогресивного активу. Визначаючи переваги використання лізингових операцій, потрібно звернути увагу на сучасні механізми використання лізингу із залученням

банківських ресурсів. Дані схеми фінансування можуть стати ефективною альтернативою традиційним способам кредитування як для оновлення основних засобів, так і для ефективного отримання обігових коштів.

Зокрема, варто виділити такі нетрадиційні способи поєднання лізингового механізму та банківського капіталу, як:

- використання лізингу персоналу в банківському бізнесі;
- застосовування кредитних історій банків в лізингових відносинах;
- лізинг нерухомості;
- укладання фінансових контрактів енергозбереження.

Дані методи в багатьох випадках успішно використовуються в зарубіжній практиці і слабо розвинені в Україні. Розширення традиційних способів використання лізингу в умовах вітчизняної економіки дозволить активізувати ринок лізингових послуг, надати банкам додаткові джерела інвестування коштів та збільшить використання лізингу вітчизняними підприємствами.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Серед вітчизняних дослідників проблем лізингу, що вивчали поєднання «лізинг–банк», слід зазначити Н.М. Внукову, В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янську, О.Г. Луб'яницького, О.О. Ляхову, Н.С. Рязанову, О.О. Непочатенко, О.Б. Васильчишин. Українські дослідники зосередили свою увагу на таких напрямках, як

кредитування банками лізингових компаній, використання зворотного лізингу для переоформлення кредитної заборгованості, створення банками дочірніх лізингових компаній самостійно та в поєднанні з іншими фінансовими установами (страховими, консалтинговими, інвестиційними компаніями). Зарубіжні дослідники значно глибше досліджуються на прями використання лізингу. До традиційних методів лізингу додаються леваридж лізинг, сек'юритизація лізингових активів, операції ленд-лізу та мезонінного кредитування [1]. Серед зарубіжних авторів доцільно виділити таких як Terrel G. Bressler, Tyler C. Willibrand, Glenn D. Westley.

Мета статті. Основним завданням даного дослідження є розгляд та характеристика сучасних способів використання лізингового механізму, що ефективно застосовуються у практиці зарубіжних країн у окремих вітчизняних компаній. Зокрема, демонстрація макроекономічних можливостей використання нетрадиційних способів лізингу в Україні із залученням банківських ресурсів.

Виклад основного матеріалу. Лізинг персоналу. Більше 1% від загальної кількості зайнятих людей у США і країнах Західної Європи знаходяться у штаті кадрових агентств-лізингодавців. Щорічно кількість міжнародних компаній, що спеціалізуються на кадровому лізингу, збільшується в 1,5 раза, а їхній сумарний обіг сьогодні перевищує \$60 млрд на рік. Отже, і в нашій країні кадровий лізинг буде набувати все більшої популярності [2]. Загалом, лізинг персоналу представляє собою надання послуг працівника, що знаходиться у штаті компанії-лізингодавця, компанії-орендарю. Лізингова компанія бере на себе всі зобов'язання і процедури, пов'язані з оформленням та утриманням співробітників. А лізингоотримувач отримує прибуток за рахунок роботи цього співробітника і оплачує лізингодавцю винагороду, яка включає в себе заробітну плату працівника. Тобто лізинг персоналу (staff leasing) – це форма тимчасового або термінового залучення працівників зі сторони. Переваги даного підходу взаємовигідні для всіх учасників угоди: компанії-лізингодавця, працівника та роботодавця-лізингоодержувача. До таких послуг зазвичай залучають в період термінової роботи або сезонних робіт; за потреби незамінного постійного спеціаліста; при необхідності виконання спеціалізованих робіт, що не пов'язані з основною діяльністю організації; у випадку, коли нема можливості утримувати постійний штат працівників [3].

Банки можуть ефективно використовувати лізинг персоналу у своїх цілях. Особливо попит на такі послуги з'являється впродовж кризових періодів. До переваг використання лізингу персоналу в банківській практиці можна віднести такі [4]:

- зменшення непродуктивної адміністративно-паперової роботи службою персоналу банку, пов'язаної з оформленням власних працівників, зниження обсягів кадрового діловодства, а також виключення затрат на розрахунок оплати праці;

- зниження витрат на компенсаційні пакети (тимчасовим співробітникам вони або не передбачаються взагалі, або в мінімальній кількості);

- суттєве зменшення юридичної відповідальності перед працівниками та зниження ризику, пов'язаного з виплатою компенсацій на випадок їхнього звільнення;

- можливість постійної зміни працівників, якщо вони не підходять за тими чи іншими причинами. Деякі банки розглядають це як постійний випробувальний термін;

- уникнення простою у випадку, коли співробітник захворів або взяв відпустку (за угодою лізингу персоналу його зобов'язані замінити на даний період);

- можливість отримати постійного співробітника. Якщо такий підходить банку, останній може перевести його до себе у штат після «випробування» безкоштовно, тобто, це виключає витрати на підбір персоналу.

Зрозуміло, що використання лізингу персоналу як альтернативне кадрове рішення в банківській практиці за умов кризи не є абсолютним виходом, оскільки навіть така практика передбачає певні недоліки, які варто врахувати:

- лізинг персоналу більш дорогий в порівнянні із штатними працівниками. Банк змушений оплачувати за послуги компанії лізингодавцю (ставка плати за оренду коливається в середньому від 15 до 20% від суми фонду оплати праці). Також на всю суму нараховується ПДВ. Утім зарубіжні банки активно користуються таким видом послуг, оскільки вони отримують кваліфікований персонал у відповідній кількості та за короткий термін. Тобто банку не доводиться вкладати час і гроші в пошук та навчання, що компенсує більші затрати на тимчасовий персонал;

- банки також можуть вивести власний персонал у штат кадрового агентства на певний період, але тут з'являються моральні проблеми з персоналом, який не завжди добре сприймає такий крок керівництва;

- можливе зменшення лояльного ставлення власних працівників відносно банку та його організаційно-корпоративної культури.

Українські вчені, що досліджували лізинг персоналу (О.Є. Купцова, Л.М. Большая, В.В. Різник), переконані, що у даного виду послуг хороші перспективи в Україні, в тому числі при співпраці з банками. Адже він дозволяє багатьом банкам зважено прийняти рішення про раціональне використання персоналу та його ресурсів в своїй роботі. Банк суттєво покращує власну діяльність за рахунок своєчасного набору (звільнення) персоналу за допомогою компаній лізингодавців, що особливо актуально в нестабільних економічних умовах.

Використання кредитних історій банків у лізингових відносинах. Лізингові компанії відчувають труднощі, аналізуючи потенційних лізингоотримувачів, внаслідок відсутності достатньої інформації про кредитну історію клієнта. В країнах, де лізинг складає суттєвий процент капітальних інвестицій, процедури аналізу суттєво спрощуються, оскільки простий телефонний дзвінок може надати інформацію про кредитну історію потенційного лізингоотримувача. В Україні процес отримання кредитної історії суттєво ускладнюється. Станом на 30.04.2014 в Україні діють дев'ять бюро кредитних історій [5]. Водночас сьогодні розвиваються фірми, які здійснюють організацію різних схем контролю за предметами лізингу на прохання лізингових компаній. Банки є активними користувачами та партнерами бюро кредитних історій, тому залучення лізингових компаній до цієї співпраці дозволить їм спростити процес оцінки кредитоспроможності клієнта, що, своєю чергою, сприятиме збільшенню кількості лізингових операцій.

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Лізинг нерухомості. Предметом договору лізингу може бути рухоме та нерухоме майно, в процесі використання якого необхідним є збереження натуральних властивостей, тобто це неспоживчі речі. Щодо нерухомості, то є певні обмеження. Так, земельні ділянки або інші природні об'єкти не можуть бути предметом лізингових відносин, адже їх використання з підприємницькою метою визначається спеціалізованим законодавством. Одночасно комерційна нерухомість набуває все більшої популярності в лізинговому бізнесі.

Вітчизняні лізингові компанії пропонують своїм клієнтам лізинг для широкого ряду комерційної нерухомості. Наприклад, «ВТБ Лізинг Україна», «Райффайзен Лізинг Аваль», «ІНГ Лізинг Україна», «ОТП Лізинг», «УніКредит Лізинг» [6]. Переважно компаніями пропонується індивідуальні фінансові рішення, які поєднують в собі різні варіанти передоплати, передачі нерухомості на певний строк, продаж та зворотний лізинг завершених об'єктів тощо. Банки можуть ефективно використовувати такий вид лізингу у своїх цілях. Насамперед – як можливість самостійно надавати послуги з лізингу нерухомості або через власні дочірні компанії. Так, ПриватБанк надає таку можливість своїм клієнтам. Серед переліку банківських послуг зазначається «фінансовий лізинг на нерухомість» [7]. Така послуга є вигідна банку, оскільки придбання у власність нерухомості постійно виникає в будь-якого підприємства. Отримати довгостроковий кредит буде проблематичним завданням, адже майно, що планується купити за допомогою банківської позички, не може служити його заставою. Водночас при лізингу нерухомості допускається передача придбаного майна кредитором у якості забезпечення. Лізинг нерухомості майже нічим не відрізняється від договорів за іншими об'єктами лізингу. В його основі також полягає стандартна угода лізингу, яка укладається безпосередньо між лізингодавцем та лізингодержувачем.

З іншого боку, банки можуть передавати в лізинг нерухомість, що залишилась в їхній власності як застава. В період низького попиту на нерухоме майно така схема може бути набагато вигідніша, ніж продаж на вторинному ринку. Також банк як комерційна установа може самостійно використовувати таку послугу при розширенні відділень. Окрім збереження обігових коштів для банку до переваг лізингу нерухомості відносять [8]: тривалий строк договору, незалежність лізингових платежів від кон'юнктури ринку нерухомості, економія на податкових платежах, предмет лізингу краще захищений від рейдерських захоплень.

Багато вітчизняних та зарубіжних авторів описують лізинг як спосіб інвестування в інноваційний розвиток підприємств різних галузей: П.М. Леус, Р.В. Лавров, М.В. Шкробот, В.О. Касьяненко, Л.М. Стиренко, Л.Л. Палехова, А.А. Аюпов. У вітчизняному законодавстві існує чинний «Примірний інноваційний договір, який передбачає застосування фінансового лізингу», затверджений Міністерством України у справах науки і технологій ОЗ.ОЗ.98 [9]. Ми погоджуємось із зазначеними авторами щодо інноваційного характеру лізингу, але зауважуємо, що теоретичні переваги щодо покращення виробничих технологій на основі лізингу є недостатніми для повного розуміння його інноваційної складової. Особливо детального аналізу потребують можливі способи застосування інноваційних схем лізингу в практичній роботі лізингодавців.

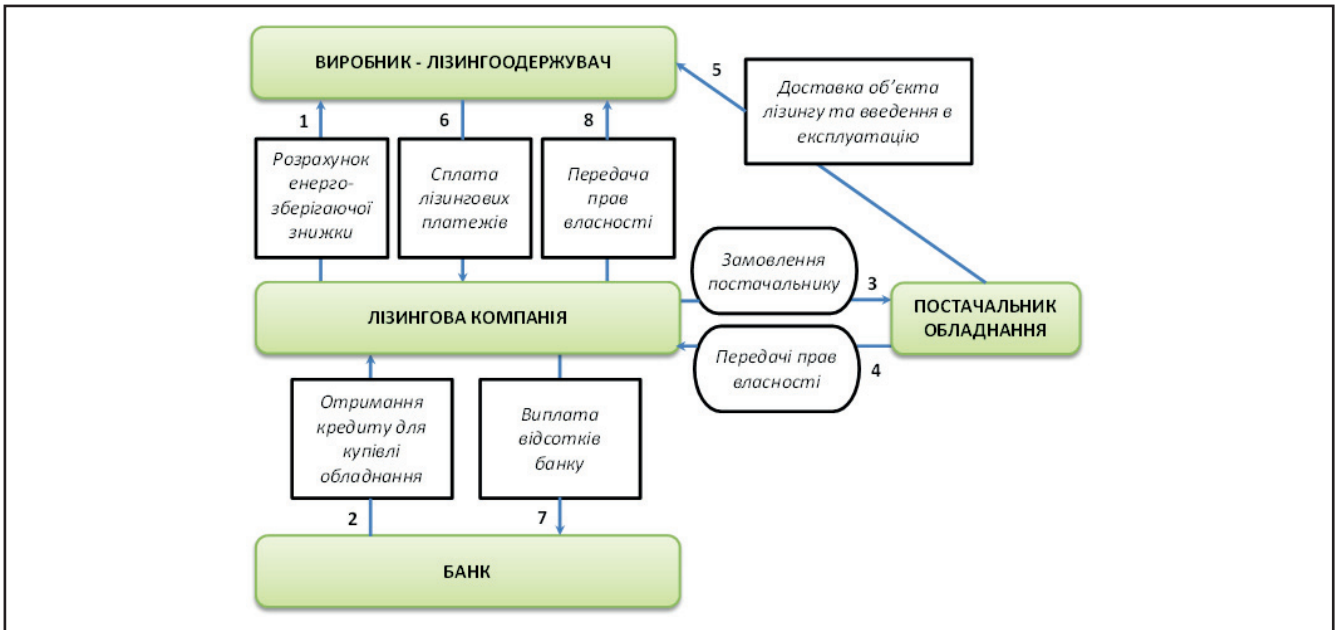
Лізинг енергозбереження. Проаналізувавши теоретичні напрацювання та практичний зарубіжний досвід, ми звертаємо увагу на такий інноваційний спосіб використання лізингу, як фінансові контракти енергозбереження. Чіткого визначення чи теоретичного поняття такого типу контактів не наводиться дослідниками. Наближена практика їх застосування поширюється із Росії й зумовлена Федеральним законом РФ №261–ФЗ «Про енергозбереження і про підвищення енергетичної ефективності», який вступив в дію з 1 квітня 2013 року [10]. Згідно з цим законом вносяться зміни в ряд нормативних актів й поновлюються нормативи енергозбереження на виробничих підприємствах, що зумовлює перехід до більш ефективних способів виробництва. Внаслідок цього ряд підприємств уклали фінансові контракти енергозбереження, які зобов'язали виробників оновити власне обладнання відповідно до вимог чинного законодавства. В практиці найбільш часто такі угоди укладаються виробниками освітлювального оснащення («Інзентех», «АтомСвет», «АСУ Енергоплан»).

В Україні також існує ряд нормативних актів, що спрямовані на підвищення ефективності використання енергетичних ресурсів. Основоположними є «Комплексна державна програма енергозбереження», затверджена постановою Кабміну № 148 від 05.02.97 [11] та Державна цільова економічна програма енергоефективності на 2010–2015 роки, затверджена постановою Кабміном №243 від 01.03.2010 [12]. Окрім цього, функціонує Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України [13].

Вітчизняні потреби в енергозберігаючих технологіях зумовлені не лише тенденціями сучасної економіки та застарілим обладнанням, а й світовими вимогами. Повноцінне входження України в Європейський Союз потребує дотримання багатьох вимог енергоефективності. (Для прикладу: у грудні 2005 року ЄС директивно зобов'язав усі країни альянсу розробити національні плани дій з підвищення енергоефективності, відповідно до яких з 2008 до 2017 рік кожна з 27 країн ЄС повинна щорічно досягати щонайменше 1% економії електроенергії.) Енергоемність ВВП в Україні у перерахунку на умовне паливо (показник нафтового еквіваленту) становить 0,98 кг н.е./\$. В Європейському Союзі цей показник у середньому становить 0,27, у Німеччині – 0,25, в Японії – 0,20, у Польщі – 0,47, у Росії – 0,90 [14].

Суттєве покращення такої проблемної ситуації можливе за рахунок лізингу. Окрім традиційних способів використання виробничої функції лізингу (передачі обладнання в лізинг для оновлення виробництва) ми пропонуємо використовувати фінансові контракти енергозбереження на основі лізингового механізму. Суть такого контракту полягає в купівлі й передачі лізинговою компанією новітнього обладнання підприємству, яке внаслідок повної заміни технологічного оснащення отримує здешевлення власних виробничих або експлуатаційних витрат. Суму отриманої знижки підприємство витрачає на сплату лізингових платежів, чим поступово викуповує вже діюче устаткування. Таким чином, виробник, не збільшуючи власні витрати в основні засоби (вони залишаються на тому ж рівні, що й до оновлення), отримує нові технології (див. рис.).

1. Лізингодавець оцінює кредитоспроможність виробника і розраховує енергозберігаючу знижку.



Механізм взаємодії учасників фінансового контракту енергозбереження на основі лізингу

Розроблено автором.

2. Узгодивши з виробником характеристики та вартість обладнання, лізингодавець звертається в банк щодо отримання кредиту для купівлі об'єкта лізингу.

3. Отримавши позичку, лізингодавець надсилає замовлення постачальнику.

4. Купівля та передача права власності на обладнання лізинговій компанії.

5. Доставка об'єкта лізингу виробнику і приймання обладнання в експлуатацію.

6. Сплата лізингових платежів з отриманої вигоди від користування новим устаткуванням.

7. Повернення кредиту банку з виплатою відсотків.

8. Передача прав власності на устаткування лізингодержувачу після повної сплати лізингових платежів.

Процес укладання угоди енергозбереження проходить у два етапи: підготовчий та операційний. Підготовчий етап включає вибір виробника та розрахунок енергозберігаючої знижки. Не кожне підприємство підпадає під вигоду фінансового контракту енергозбереження, оскільки внаслідок заміни існуючого обладнання новим має відбутися суттєвий ефект економії. Наприклад, малі підприємства, в яких частка експлуатаційних або виробничих витрат є невисокою, отримують низьку маржу економії, що не дозволить їм сплатити лізингові платежі за умов прискореної амортизації (дуже мала вигода лізинговій компанії). А середні та великі виробники внаслідок масштабності виробництва одержують велику маржу економії, тому можуть погасити лізингові платежі в короткі строки. Якщо підприємство підпадає під потрібну категорію, лізингова компанія укладає з ним контракт енергозбереження й залучає інших учасників угоди. Операційний етап охоплює безпосередню купівлю обладнання лізинговою компанією та передачу його виробнику, уклавши договір фінансового лізингу. Вибір постачальника може відбуватися виробником або самим лізингодавцем. В другому випадку лізингова компанія просто стимулює збут заздалегідь визначеному постачальнику енергозберігаючого оснащення. Передача прав власності

на об'єкт лізингу між лізингодавцем та постачальником відбувається на основі договору купівлі-продажу. Доставка та введення устаткування в експлуатацію здійснюється в межах прав на користування, які отримує виробник від лізингової компанії. Після повної сплати лізингових платежів право власності на предмет лізингу переходить до лізингодержувача, якщо договором не передбачене інше.

Як правило, для повного фінансування контракту енергозбереження залучається банк. Лізингова компанія укладає кредитний договір й після отримання лізингових платежів сплачує позичку та відсотки. Банку не вигідно самостійно здійснювати такі операції, оскільки отримане в кредит устаткування буде обтяжувати його баланс, тому такі операції проводяться за допомогою лізингової компанії. Окрім основних учасників фінансового контракту енергозбереження до нього можуть залучатися: страхова компанія (для страхування об'єкта лізингу), консалтингова компанія (для пошуку та аналізу відповідних лізингодержувачів, розрахунку ризиків), додаткові банки тощо.

Для практичного розуміння способу застосування фінансових контрактів енергозбереження на основі лізингу, розглянемо приклад можливого їх використання у державній установі – ДВНЗ «КНЕУ ім. Вадима Гетьмана». За основу ми взяли вирішення проблеми значної енергоємності електрообладнання університету. Витрати на електроенергію у 2014 році в середньому становили 250 тис. грн./міс., що займає значну питому вагу в структурі витрат установи. Зменшити суму виплат можливо через повну заміну освітлювального електрообладнання на більш енергоефективне, наприклад світлодіодне. Даний тип устаткування дозволяє зменшити витрати електроенергії у 8–10 разів порівняно зі звичайними лампами розжарювання [15]. Вартість встановлення світлодіодного освітлення на 1 кабінет розміром 25 кв. м становить 3200 грн. [16]. У таблиці представлений розрахунок заміни електрообладнання в 1-му корпусі (головний корпус) КНЕУ. При цьому для авансового платежу ми залу-

Розрахунок вартості заміни освітлювального електрообладнання з терміном виплати 3 роки на прикладі КНЕУ ім. Вадима Гетьмана, грн.

Вартість світлодіодного обладнання		Сума кредиту для авансового платежу (10%)	48 000
1 кабінет (25 кв. м)	3 200	Відсотки за кредитом (30% річних від суми кредиту)	43 200
1 аудиторія (50 кв. м)	6 400	Плата лізинговій компанії (20% річних від вартості обладнання)	288 000
10 каб. та 10 ауд. (1 поверх)	96 000	Встановлення обладнання (10% від вартості обладнання)	48 000
5 поверхів (1 корпус)	480 000	Супутні витрати (5% від вартості обладнання)	24 000
Сума витрат для заміни обладнання:		931 200	
Витрати на електроенергію за 1 корпус (головний)		35 000	
Витрати на електроенергію після заміни обладнання за 1 корпус (зменшення у 8 разів)		4 375	
Залишок коштів (економія) за 1 корпус		30625	
Сума економії за 3 роки		1 102 500	
Сума лізингових платежів		931 200	
Залишок після виплати		171 300	

Складено автором.

чаємо кредит у банку (під 30% річних), тобто для проведення реконструкції абсолютно не потребуємо додаткових коштів.

Таким чином, враховуючи всі можливі витрати (повна вартість обладнання, залучення кредиту та сплати відсотків за ним, плата лізинговій компанії, вартість встановлення устаткування та додаткові витрати), використовуючи схему контракту енергозбереження на основі лізингу, вдається повністю замінити освітлювальне електрообладнання й виплатити всі зобов'язання впродовж трьохрічного терміну. Такий спосіб є надзвичайно ефективним та доцільним для установи.

Найбільш вигідними фінансові контракти енергозбереження є для підприємств з великими витратами електроенергії (заміна ламп розжарювання газорозрядним та світлодіодним освітленням); лізингодержувачам, які мають можливість встановлення відновлювальної електроенергії (вітрогенератори, сонячні батареї); транспортним компаніям із застарілим автопарком; підприємствам з промисловими виробничими лініями та ін. У підсумку механізм фінансових контрактів енергозбереження на основі лізингу поєднує інтереси всіх учасників. Виробник отримує новітнє обладнання, лізингова компанія – прибуток з лізингових платежів, постачальник – збут власної продукції, а банк – відсотки за кредитом. Окрім цього, держава зменшує енергоємність ВВП, що покращує імідж енергозберігаючої економіки.

Висновки

Розглянуті в даній статті способи використання лізингу ще раз підтверджуються багатогранність даного інструменту фінансування. Окрім традиційного розуміння лізингу як довгострокової оренди з можливістю викупу у лізингових компаній є можливість поєднати свої зусилля з банками в межах співпраці з бюро кредитних історій, лізингу персоналу та лізингу нерухомості. Застосування кредитних історій банків у лізингових відносинах робить можливим для лізингодавців спрощення процесу оцінки кредитоспроможності клієнта та збільшує лізинговий портфель. Використання лізингу персоналу в банківському бізнесі дозволяє банкам ефективніше проводити адміністрування в кризовий період, уникнути проблем з підбором працівників, більш зважено прийняти рішення про раціональне використання персоналу. Лізинг нерухомості надає банкам як можливість обслуговувати клієнтів новою послугою, так і кращий спосіб продажу застави через механізм лізингу. Способи

взаємодії лізингового та банківського секторів на основі укладання фінансових контрактів енергозбереження вигідні як фінансовим установам, так і поєднують в собі державні інтереси щодо зменшення енергоємності технологій.

Варто зауважити, що на цьому нетрадиційні способи використання лізингового механізму не завершуються. (Для прикладу: леверидж-лізинг є доволі популярним видом лізингу в США та країнах Західної Європи.) В Україні даний вид лізингу практично не зустрічається ні в теоретичних напрацюваннях, ні в практичному використанні. Тому завданнями подальших наукових досліджень може стати саме аналіз та характеристика можливостей використання зарубіжних видів лізингу в українських умовах.

Список використаних джерел

1. Mezzanine Finance. Final Report [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/_getdocument.cfm?doc_id=1065
2. Лізинг персонала, аутстафінг – современные технологии на рынке труда [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.podborkadrov.ru/articles/detail.php?ID=24561>
3. Лізинг і аутсорсинг персонала. Терминологія. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.stsgr.ru/component/content/article/4>
4. Купцова О.Є. Застосування лізингу персоналу в умовах кризи в банківській практиці / О.Є. Купцова, Л.М. Большая. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/biznes/2009_1/2009/O1/O9O112.pdf
5. Єдиний реєстр бюро кредитних історій [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://nfp.gov.ua/content/inshi-reestri-ta-pereliki.html>
6. Лізинг комерційної нерухомості. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.unicreditleasing.ua/opencms/export/sites/locat/ukraine/ua/documents/UniCredit_Leasing_Company_Overview_2013_UA.pdf
7. Умови та правила надання банківських послуг Приват-Банк [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://privatbank.ua/rules/index.php?docid=1qdtU23M-rWv3aKgxgVp4KhBRh_sPe2bu7dxJN8v9O1O&ln=ua
8. Лізинг нерухомості як один з перспективних напрямків лізингу. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://kreditka-ot-privatbanka.org.ua/lizynh-neruhomosti.html>
9. Договір, Міністерство України у справах науки і технологій [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.nau.ua/doc/?doc_id=251417

10. Федеральный закон Российской Федерации №291-ФЗ от 30.12.2012 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rg.ru/2013/01/11/teplo-dok.html>

11. Про Комплексну державну програму енергозбереження України: Постанова КМУ №148 від 05.02.97 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/148-97-%D0%BF>

12. Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності: Постанова КМУ №243 від 01.03.2010 (станом на 11.06.2013) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/243-2010-%D0%BF>

13. Офіційний сайт Державного агентства з енергоефективності [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://sae.gov.ua/>

14. Використання енергозберігаючих технологій в країнах ЄС: доповідь для України: Аналітична записка. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/262/>

15. Світлодіодне освітлення: міфи, реалії та перспективи [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://litewell.com.ua/articles/svetodiodnoe-osveschenie-mifi-realii-perspektivi>

16. Розрахунок вартості впровадження світлодіодного освітлення [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.siriusone.net/index.php?action=page&page_id=139&lang=ua

УДК 330.341.1

О.М. БОЙКО,

к.е.н., с.н.с., пров.н.с., Інститут економіки та прогнозування НАН України

Індустріальні парки та розвиток інноваційної діяльності в Україні¹

У статті здійснено аналіз індустріальних парків в Україні та визначено фактори, що впливають на їхнє формування. Проаналізовано нормативно-правову базу, орієнтовану на підтримку створення та функціонування індустріальних парків. Запропоновано механізми стимулювання розвитку індустріальних парків в Україні.

Ключові слова: індустріальний парк, нормативно-правова база, державна підтримка.

А.Н. БОЙКО,

к.э.н., с.н.с., вед.н.с., Інститут економіки и прогнозирования НАН Украины

Индустриальные парки и развитие инновационной деятельности в Украине

В статье осуществлен анализ индустриальных парков в Украине и определены факторы, влияющие на их формирование. Проанализирована нормативно-правовая база, ориентированная на поддержку создания и функционирования индустриальных парков. Предложены механизмы стимулирования развития индустриальных парков в Украине.

Ключевые слова: индустриальный парк, нормативно-правовая база, государственная поддержка.

The article presents the analysis of the industrial parks in Ukraine and the factors influencing their formation. Analyzed the legal framework aimed at supporting the establishment and operation of industrial parks. The mechanisms to stimulate the development of industrial parks in Ukraine.

Keywords: industrial park, the legal framework, government support.

Постановка проблеми. Однією з форм підвищення діяльності промислових підприємств, як засвідчує світовий досвід, є створення нових елементів інноваційної інфраструктури, вагоме значення серед яких набувають індустріальні парки, які спроможні сконцентрувати інтелектуальні, фінансові, матеріальні та інші види ресурсів.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Особливості організації спеціальних форм інноваційної діяльності, в тому числі розвитку технополісів, технопарків, індустріальних парків, бізнес-інкубаторів, інноваційно-технологічних центрів, кластерів та ін., висвітлювали у своїх наукових працях такі видатні фахівці, як В. Андріанов, У. Андрусов, А. Асаул, В. Баронов, А. Бовін, Ю. Брушко, Н. Гальчинська, А. Гончаров, Д. Дмитрієва, В. Евтушина, Л. Загвойська, Н. Зубаревич, С. Іванов, Г. Костюніна, В. Ляшенко, О. Молдован, А. Новіков, С. Приходько, К. Рудий, Д. Санатов, А. Селіванов, С. Соколенко, Д. Черток, В. Якимович та ін. Однак необхідно зазначити, що питання потребує подальшого дослідження та генезису.

Мета статті полягає у дослідженні світового та вітчизняного досвіду особливостей організації спеціальних форм інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. У країнах світу функціонує понад 20 тис. індустріальних парків. Так, зокрема в Німеччи-

ні функціонує понад 200 індустріальних парків, у Туреччині – 262, у В'єтнамі – 200, у Чехії – близько 14, у Польщі – понад 60, а в США – понад 400 одиниць [1–4]. Можна виділити такі основні риси сучасних індустріальних парків:

1. Характерними рисами формування та розвитку індустріальних парків на світовому рівні є: розташування поблизу населеного пункту; земельна ділянка функціональне призначення якої полягає у промисловому будівництві; наявність великих транспортних вузлів (дороги, аеропорт, морський порт, залізничні шляхи); розроблення єдиної концепції розвитку комплексу; надання комунікаційних послуг будь-якого типу, необхідних для організації виробничого процесу; наявність виробничих, складських офісних приміщень в межах території індустріального парку; професійна та ефективна система організації під'їзних шляхів, місця стоянки вантажного та легкового автотранспорту, зони завантаження-розвантаження, контрольної-пропускної зони тощо; підтримка розвитку проекту органами влади; наявність професійної управлінської компанії.

2. В залежності від виду послуг, що надаються парко-

резидентам, вирізняють три типи індустріальних парків:

¹ Публікацію підготовлено за виконання НДР «Імплементация високіх технологій в економіку України», державний реєстраційний №0112U004938.